

Helse- og omsorgsdepartementet - HOD

Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 20/00879-346

Arkivkode: 0

Dato: 04.03.2022

Høringsvar - Forlengelse av reglene om koronasertifikat - Midlertidige endringer i smittevernloven

1 Om høringen

Vi viser til Helse og omsorgsdepartementets høringsnotat 11. februar 2022 med forslag til forlengelse av midlertidig nytt kapittel 4A i smittevernloven med bestemmelser om koronasertifikat. Høringsfristen er satt til 4. mars 2022.

De midlertidige bestemmelsene ble innført ved lov 11. juni 2021, og trådte i kraft samme dag. Bestemmelsene har virketid til 1. juli 2022.

2 Om forslaget

Departementet legger fremdeles opp til at koronasertifikat kan brukes som dokumentasjon på vaksinasjonsstatus, gjennomgått covid-19 eller testresultat. Etter forslaget opprettholdes også hjemmelen til å gi forskrift for å gjennomføre forpliktelser som følger av EØS-avtalen, og hjemmel til å gi forskrift om bruk av koronasertifikat innenlands.

Forlengelsen er foreslått til 1. juli 2023.

I tillegg foreslås det en endring i ordlyden. Endringen innebærer en presisering av at departementet bare kan gi forskrifter om bruk av koronasertifikat innenlands dersom det fremgår av loven at anvendelsen av et smitteverntiltak beror på vaksinasjonsstatus, gjennomgått covid-19 eller testresultat.

3 Anbefaling

I vårt høringsvar 12. mai 2021 til det opprinnelige forslaget om regler om koronasertifikat tok vi ikke stilling til hvorvidt en ordning med koronasertifikat burde iverksettes. Vi fremhevet at en sertifikatordning reiser spørsmål av blant annet smittevernfaglig, etisk, økonomisk og juridisk art. Ordningen skaper herunder vesentlige personvernmessige utfordringer som fremdeles ikke synes løst. Videre presiserte vi viktigheten av at bruk av koronasertifikat må ses i sammenheng med kommunenes testkapasitet, og øvrige evne til å utføre de covid-19-relaterte oppgavene kommunene allerede er tillagt. Disse forholdene gjør seg fremdeles gjeldende, og vi viser derfor til våre tidligere vurderinger.

Konkret til det foreliggende forslaget støtter vi den foreslåtte endringen av ordlyden, men en forlengelse bør begrenses til 6 måneder.

Vi ber i tillegg departementet vurdere nærmere hvorvidt det er heldig å unnta brudd på bestemmelsene om koronasertifikat – herunder brudd på forbudet mot forskjellsbehandling – fra sanksjonering, slik det fremgår av § 8-1 tredje ledd.

4 Generelle betraktninger

Det er viktig å holde samfunnet åpent på en måte som møter forståelse og aksept i befolkningen og som balanserer den enkeltes grunnleggende rettigheter med et forsvarlig smittevern. Innføring og bruk av koronasertifikat har utfordrende sider som kan medføre konflikter og interessemotsetninger, og det vil stilles store krav til klok håndtering fra alle samfunnsaktører.

I vårt høringsvar 12. mai 2021 var det avgjørende for ikke å fraråde fortsatt arbeid med etablering av en sertifikatordning, at enhver uansett har rett til å be om en bekreftelse på de forholdene som fremgår av koronasertifikatet for så vidt gjelder seg selv. Et sertifikat ville kunne gjøre det enklere å få oppfylt denne rettigheten.

Det kan i dagens situasjon se ut til at verken gjennomgått sykdom eller vaksinasjon synes å bidra vesentlig til å begrense smitte, og et koronapass har derfor begrenset verdi innenlands. Situasjonen er imidlertid fortsatt slik at nordmenn må regne med å bli avkrevd et koronasertifikat i forskjellige sammenhenger ved opphold eller innreise i andre land, og det vil fremdeles kunne skape håpløse situasjoner dersom nordmenn ikke har tilgang til et tilbud om koronasertifikat. Fra bestemmelsene ble innført i juni 2021 har behovet for koronasertifikat også i all hovedsak vist seg å være forbundet med utenlandsreiser. Vi opprettholder derfor våre synspunkter fra vårt tidligere høringsvar.

5 Foreslått endring av ordlyd

Det er reist en bekymring om etableringen av en midlertidig ordning med koronasertifikat kan bane vei for liknende ordninger også utenfor den særskilte covid-19-situasjonen. En slik bekymring kan det være grunn til å ta på alvor. De vesentligste betenkelighetene ved koronasertifikat knytter seg imidlertid primært til *anvendelsen* av sertifikatet, og ikke til selve ordningen. Vi har tidligere påpekt at rammene for anvendelse bør være slik at det i all hovedsak ikke finner sted forskjellsbehandling som berører aktiviteter, bevegelser og tilganger som kan sies å tilhøre ordinært hverdagsliv. Arrangementer og spesielle formål som selv med andre tiltak typisk ikke vil kunne la seg gjennomføre uten et koronasertifikat, kan imidlertid være eksempler på det motsatte.

Vi fremhevet i vårt tidligere høringsvar at anvendelsesområdet burde lovfestes. Med den foreslåtte endringen i ordlyden blir det nå tydeligere at det i praksis må fremgå av lovverket hvilke smitteverntiltak som foranlediger bruk av koronasertifikat. Dette styrker ivaretagelsen av behovet for politisk forankring, som vi har etterlyst. Vi støtter endringen i ordlyden, og forutsetter fremdeles at kommunesektoren blir ansett som viktige høringsinstanser ved regelendringer som får betydning for anvendelsen av koronasertifikatet. Sistnevnte gjelder selvsagt særlig i tilfeller der det vil være aktuelt med anvendelse kun i deler av landet.

6 Varighet

Anvendelse innenlands har til nå vist seg ikke å bli aktualisert i særlig grad, og behovet har slik vi forstår det avtatt over tid. For øyeblikket er det fremdeles ikke aktuelt med innenlands anvendelse. I tillegg har flere forhold endret seg, blant annet muligheten for hurtigtest og selvtest. Vi stiller derfor spørsmål ved behovet for en forlengelse av hjemmel til bruk innenlands.

Likevel har vi forståelse for at en stadig uavklart situasjon, og særlig hensynet til internasjonale reiser, kan gi et behov for en forlengelse. Vi mente i vårt hørings svar i 2021 at en varighet på 6 måneder var tilstrekkelig. Hjemmelen gjelder fremdeles i ytterligere fire måneder. Vi kan ikke se at departementet begrunner tilstrekkelig at det er et behov for en forlengelse 16 måneder frem i tid. En forlengelse av et slikt omfang synes blant annet ikke å ivareta bekymringen for at en sertifikatordning ikke blir en rent midlertidig ordning. Dersom ordningen forlenges i denne omgang, må det være tilstrekkelig med 6 måneder.

7 Sanksjonering av brudd

I vårt hørings svar i 2021 ba vi departementet se nærmere på konsekvensene av brudd på bestemmelsene, og viste til sannsynligheten for at reglene blir misbrukt eller misforstått. Dette ble ikke fulgt opp. Tvert imot er brudd på ordningen med koronasertifikat nå eksplisitt unntatt sanksjonene i smittevernloven § 8-1. Vi kan ikke se at dette er tilstrekkelig begrunnet, og opprettholder at departementet bør vurdere nærmere hvorvidt det er heldig å unnta brudd på bestemmelsene om koronasertifikat – herunder brudd på forbudet mot forskjellsbehandling – fra sanksjonering, slik det fremgår av § 8-1 tredje ledd.

Tor Allstrin
Områdedirektør advokatene

Helge Eide
Områdedirektør samfunn, velferd og demokrati